RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1896. Första Kammaren. N:o 29.

Tisdagen den 12 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Justerades protokollet för den 5 i denna månad.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 323, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 25, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning angående fångarbetets lämpligaste anordning, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Herr Reuterswärd erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag anhåller om kammarens tillåtelse att blifva ledig från riksdagsgöromålen från och med nästkommande torsdag.

Denna hemställan bifölls.

Upplästes och godkändes konstitutionsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 87, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 14, 17 och 25 riksdagsordningen;

n:o 88, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af 2 § 4:o och 3 § 10:o tryckfrihetsförordningen; samt

n:o 89, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i 50, 70, 72, 98, 109 och 111 §§ regeringsformen samt 32, 65, 68, 71 och 73 §§ riksdagsordningen.

Upplästes och godkändes bankoutskottets förslag

dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 90, till Konungen, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;

dels ock till Riksdagens skrifvelse, n:o 91, till fullmägtige i riksbanken med öfverlemnande af bankoreglementet.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 54, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphäfvande af föreskrifterna angående borgareed;

n:o 55, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändrade bestämmelser rörande sammanläggning af straff;

n:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 99, 101 och 108 §§ utsökningslagen den 10 augusti 1877;

n:o 57, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser angående god man för frånvarande delegare i dödsbo;

n:o 58, i anledning af justitieombudsmannens framställning angående stämningstidernas förkortande m. m.;

n:o 59, i anledning af väckt motion om tillägg till lagen angående tillsyn å vissa så kallade folkbanker m. m. den 29 juli 1892;

n:o 60, om ändrad lydelse af 69 och 71 §§ konkurslagen;

n:o 61, i anledning af väckta motioner om upphäfvande af vissa undantagsbestämmelser rörande tiden för anförande af besvär öfver kommunal- och kyrkostämmobeslut i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län;

n:o 62, med förslag till lag om ändrad lydelse af 56 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;

n:o 63, i anledning af väckt motion angående tillägg till 5 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862; och

n:o 64, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående förändrad lydelse af § 17 mom. 1 värnpligtslagen.

Upplästes och godkändes ett uppsatt förslag till kammarens skrifvelse till Konungen med anmälan om ledigheter, hvilka skola innan nästa lagtima riksdag genom val fyllas.

Föredrogs statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 79, angående statsregleringen för år 1897.

Sedan friherre *Klinckowström* yrkat, att detta memorial skulle för andra gången bordläggas, erhöll herr Tamm, Hugo, på begäran ordet och yttrade: Jag hemställer, då det blott är gjordt *ett* yrkande om bordläggning, men grundlagen föreskrifver, att det skall vara flere, huruvida herr vice talmannen i detta fall icke kan föredraga betänkandet såsom det föreligger.

Herr von Strokirch: Jag hemställer, att § 4 måtte föredragas före § 2 af det skäl, att i § 4 skall kammaren besluta, huruvida 650,000 kronor skola utgå af jernvägstrafikmedel och 700,000 kronor anvisas å riksstaten för år 1897. Nu kan det hända, att det skulle falla någon in att yrka, att dessa 650,000 skola tagas af statsregleringen; hvilket då inverkar på det belopp, som förekommer i § 2. Det ligger derför nära till hands, att man bör taga § 4 före § 2.

Herr Tamm, Hugo: Jag hemställer i alla fall, att kammaren ville företaga punkterna i den ordning, de af utskottet äro uppstälda. Den farhåga, som den siste talaren förespeglade, är af föga inverkan, då den summa, han talade om, fullständigt kan täckas af kassaförlagsfonden, som enligt utskottets förslag är upptagen till 800,000 kronor. Jag hemställer derför, att föredragningen af detta memorial sker på det sätt, utskottet föreslagit.

Herr Philipson: Jag ber att få instämma med herr Tamm i hans yrkande, att kammaren måtte behandla hvarje punkt i detta memorial i den följd, som statsutskottet föreslagit.

Sedan öfverläggningen rörande föredragningssättet förklarats härmed slutad, beslöt kammaren, att förevarande memorial skulle punktvis företagas till afgörande.

Härefter yttrade herr vice talmannen, att under öfverläggningen yrkats, dels, af herr *von Strokirch*, att punkten 4 i memorialet skulle föredragas näst efter punkten 1, dels ock, af herr *Tamm, Hugo*, att de särskilda punkterna skulle i nummerföljd föredragas.

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till herr Tamms yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden.

Punkten 2.

Herr Tamm, Hugo: Såsom herrarne se af betänkandet, har jag och några andra ledamöter af denna kammare icke kunnat instämma i det slut, hvartill utskottet kommit.

Lyckligtvis föreligger icke nu i denna stund något uttalande eller något afgörande om denna så ömtåliga fråga, nemligen frågan om ålderdomsförsäkring. Denna fråga är så till vida afgjord, som Riksdagen på Kongl. Maj:ts framställning i fjol svarade, att Riksdagen visserligen icke kunde godkänna det kongl. förslaget, men att å andra sidan Riksdagen önskade en fortsatt bearbetning af detta stora och ömmande ärende. Hvem vill icke, derom är jag öfvertygad, icke allenast inom denna kammare, utan inom hela Sveriges land, att man skall nå detta mål, att hvar och en person — jag sträcker mig dervid långt utöfver arbetsklassen — skall kunna i någon mån se sin ålderdom betryggad. Jag tror, att detta gäller i allra högsta grad om den stora afdelning, de mest ömkansvärda menniskor, dessa, som i allmänhet falla på fattigvården och till hvilka icke förslaget om arbetarnes ålderdomsförsäkring kommer att sträcka sig, utan hvilka säkerligen allt fortfarande få anlita den enda hjelp, som står dem till buds — fattigunderstöd.

Det finnes således redan ett uttalande från Riksdagens sida, att, såvidt denna fråga är möjlig och såvidt det kan uttänkas något praktiskt sätt att lösa denna fråga, densamma skall af Kongl. Maj:t bearbetas och för Riksdagen framläggas. När Riksdagen fattade detta beslut, underströk Riksdagen detta dermed, att den på samma gång begärde, att en afsättning af 1,400,000 kronor då skulle göras. För min egen del betonade jag redan då, att jag icke ansåg denna fråga så mogen, att en skrifvelse borde, i anledning af densamma, till Kongl. Maj:t ingå. Jag betonade äfven, att jag i kammarens beslut icke kunde se något annat uttalande än det, att frågan bör bearbetas och sålunda sökas en lösning. Rörande afsättning af de 1,400,000 kronor *då,* uttalade jag, att jag ansåg det svårt att afslå denna ringa bråkdel af kostnaderna, som regeringen begärt, då detta onekligen skulle tydas, som om man icke ville stå fast vid det beslut, man tagit, för att derigenom undgå, att en ringa ökning skulle uppstå på *debetsedlarne.*

Då jag, för min del inom denna kammare tillstyrkte afsättande af ett belopp af 1,400,000 kronor, var det just af den anledning, att jag ansåg, att detta beslut, som naturligtvis berörde så stora intressen, icke skulle få komma, såsom många andra skrifvelser, i papperskorgen, utan att, då regeringen ansett sig kunna bearbeta frågan och ansett sig kunna komma till en lösning af densamma, från Riksdagens sida ett tydligt uttalande borde ske, att Riksdagen godkände regeringens fortfarande bearbetande af denna

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

fråga. Men *nu* föreligger ingalunda den frågan. Den är afgjord och det har bestämdt uttalats hvad man i det fallet vill.

Nu föreligger deremot, enligt min mening, en annan fråga, nemligen den, om man, innan man vet, huruvida det är möjligt att lösa denna fråga, och ännu mindre vet, huru den skall lösas, skall vidtaga en så stor fondbildning, som man här ställer i utsigt och som kommer och säkerligen kommer att pågå mycket länge, innan man kommer till något resultat. Redan i fjol framställdes starka anmärkningar emot denna fondbildning, och de hafva icke, såvidt jag kunnat se, blifvit vederlagda.

Utskottets förslag innebär, rent finansielt sedt, detta, att man lånar upp penningar för att lägga dem uti en fond, om hvilken man ingenting vet i afseende på dess användning. Jag vet alltför väl, att man kommer att svara härtill, att så förhåller det sig icke; ty man lånar upp 1,500,000, ej för att lägga i fonden, utan för att låna ut dem till de enskilda jernvägarne, hvilka betala ränta å dessa medel. Men jag tror, att man ser i detta fall origtigt. Om man ser på sid. 22 i betänkandet, så står der upptaget, att i sjelfva verket det tillskott, som af *skattemedel* fordras att betalas till riksgäldskontoret, utgör 11,280,000 kronor. Denna summa är skilnaden mellan alla annuiteter och räntor, som staten skall utbetala och dem, som staten uppbär från andra håll — en skilnad, som af skattemedel måste täckas. Denna skilnad blir mindre antingen genom att statens utgiftssumma minskas eller genom att statens inkomstsumma ökas. Om nu utskottets förslag går igenom, är det alldeles klart, att ingen minskning i årliga beloppet, som af skattemedel skall täckas, inträffar, men om reservanternas godkännes, ökas statens inkomstbelopp med cirka 60,000 kronor, nemligen räntan på de till enskilda jernvägar utlånade medlen — staten behöfver då ej öka sin skuld, men får en ökad inkomst. Hur man vill bortresonnera saken, så minskas genom antagande af reservationen den summa, som årligen måste af skattemedel täckas.

Jag kan således icke finna, att det är finansielt klokt att vidtaga denna af utskottet föreslagna åtgärd. Dessutom är det väl alldeles naturligt, att ju mera jag betalar af på min skuld, d. v. s. ju mindre skuld jag eger, dess större kraft har jag att den dag, då det behöfves, kunna uträtta äfven sådana finansiella operationer, som den, hvilken gäller denna arbetareförsäkring. Äro då obligationerna inlösta och har man användt de medel, man kunnat få öfver, att minska sin skuld, så är denna kraft att vidtaga en sådan åtgärd fullt ut lika stark som genom en fondbildning, som antagligen gifver mycket svag ränteafkastning.

Jag finner hela denna operation, som här är föreslagen, innan man vet något som helst om huru denna fond skall användas, högst besynnerlig, och det synes mig vara olämpligt, att man skall afsätta medel till en fond, så länge man har den användning för dessa medel, att man skulle kunna minska sin skuld och derigenom stärka sin finansiella kraft.

Det är hufvudsakligen på dessa grunder, jag stält mig på reservanternas sida, och får jag derför yrka afslag å utskottets hemställan och bifall till reservationen.

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

Herr Fränckel: Då statsutskottets majoritet — och en ganska stor majoritet — stälde sig på den sida, hvarom nu föreliggande förslag bär vittne, gick man ut ifrån den synpunkten, att frågan, på hvad sätt en arbetareförsäkring skulle komma till stånd icke för närvarande förelåge. Man ansåg — i full öfverensstämmelse med den skrifvelse, som Riksdagen förra året afsände till Kongl. Maj:t, deri Riksdagen för sin del förklarade, att Riksdagen icke kunde antaga det förslag till lag för arbetareförsäkring, hvarom Kongl. Maj:t gjort framställning, och att man önskade, att Kongl. Maj:t måtte taga denna fråga i förnyadt öfvervägande och inkomma med ett förändradt förslag — att Riksdagen genom denna skrifvelse visade, att, på samma gång man hoppades, att denna i så många afseenden vigtiga fråga inom den närmaste framtiden, på ett eller annat sätt, skulle komma att lösas, och då man redan då vore på det klara med, att, huru den än kommer att lösas, komme medel för densamma från statens sida att behöfvas, afsatte man redan då det af Kongl. Maj:t begärda beloppet 1,400,000 kronor, oaktadt statsverket icke på långt när företedde de fördelaktiga siffror som i år.

Jag ber att få påminna herrarne derom, att då möjligtvis några skäl förefunnits att röra vid denna siffra, emedan man på samma gång måste ikläda sig en tilläggsbevillning på 30 procent. — Man finner af Kongl. Maj:ts proposition i detta ärende, att Kongl. Maj:t lagt så stor vigt vid, att, intill dess Kongl. Maj:t inkommer med nytt förslag om arbetareförsäkring, Kongl. Maj:t har ansett det vara vigtigt att afsätta detta belopp och derför i statsregleringen upptagit detsamma, oaktadt denna statsreglering förutsatte en tilläggsbevillning på 100 procent.

Huru har nu saken gestaltat sig? Man står inför en färdig statsreglering, som, i fall man icke inblandar lånebelopp, som icke höra till budgeten, företer de siffror, som herrarna finna af betänkandet, att nemligen 1,400,000 kronor på samma sätt som i fjol kunna afsättas för ifrågavarande ändamål och det oaktadt en återstod å 800,000 kronor förefinnes, som kan afsättas till kassaförlagsfonden. — Kan det under sådana förhållanden vara klokt att i år vilja indraga den ifrågasatta summan? Jag ber i det fallet få påvisa, att man genom att afsätta dessa belopp på intet sätt slår fast *på hvad sätt* den blifvande arbetareförsäkringen skall vara inrättad. Skälet, hvarför just denna siffra sedan föregående år antogs och skälet hvarför samma siffra har föreslagits äfven i år, är det, att det belopp, som enligt fjolårets kalkyler ansågs vara behöfligt för att den nuvarande generationen skulle blifva delaktig i den blifvande försäkringen, slutade på en siffra af 1,383,000 kronor om året, och derför har siffran 1,400,000 tillkommit.

Hvad är det nu, reservanterna vilja göra? Jo, de önska, att, för att förebygga att detta belopp, 1,400,000 kronor, må afsättas för det ändamål, som här är ifrågasatt, man bör uppsöka möjligheten att använda denna summa i riksgäldskontorets affärer. Jag deremot måste anse det vara en alldeles särskild affär, att Riksdagen nyligen beslutat ett låneunderstöd åt nya enskilda jernvägar af 7 $^1/_2$ millioner kronor under 5 år, hvilket på nästa statsreglering gör ett belopp af

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

$1^1/_2$ million. Denna utlåning kan omöjligen betraktas såsom den siste ärade talaren nämnde. I fall den tages af lånade medel, skulle den icke öka vår ränteskuld på annat sätt, än att den måste öka de belopp, som i första hand skola utgå, men den kommer ju att ersättas genom de belopp, som ingå i lånekontrakten, hvilka blifva afslutade med enskilda jernvägarna, såvida dessa äro solventa. Jag kan således icke finna annat, än att en inblandning af detta lånebelopp i statsregleringen bestämdt icke är berättigad. Lånefrågan såsom sådan och det förlagsgifvande, staten ikläder sig, för att på detta sätt bereda enskilda jernvägar tillfälle att få billiga penningar, är endast ett förskotterande, ett utlägg, för hvilket staten emottager reverser mot inteckningar i dessa jernvägar.

Den siste ärade talaren ville vidare framhålla såsom önskvärdt, att då riksstaten, efter de beslut, Riksdagen fattat, visar ett så fördelaktigt resultat, man borde begagna tillfället att minska statsskulden. Detta är först och främst icke föreslaget i reservanternas förslag, och jag skulle beklaga, om denna utgiftssiffra skulle vara den enda, på hvilken man rigtade sin uppmärksamhet, då det gäller att genom indragningar i budgeten göra afbetalning på statsskulden. Det vore, enligt min tanke, sorgligt, om denna kammare i ett fall som detta, då vår statsreglering visat sig så lycklig och då, såsom ofvan visats, Kongl. Maj:t lägger en så stor vigt på denna fråga, och då slutligen ingen skall kunna bestrida, att, huru frågan än löses, statsmedel måste för densamma anslås, då icke skulle lemna sitt bifall till hvad statsutskottet här begärt. Jag skulle dessutom af ett annat skäl finna det sorgligt, om denna kammare skulle afslå statsutskottets hemställan, för hvilket största sannolikhet förefinnes, att Andra Kammaren med ganska stor majoritet kommer att lemna sitt bifall.

Jag yrkar bifall till statsutskottets betänkande i den föredragna punkten.

Friherre Klinckowström: Jag måste på det högsta beklaga, att en så vigtig handling som det ifrågavarande statsutskottsbetänkandet rörande hela statsregleringen icke har blifvit bordlagdt en andra gång, och att min anhållan derom icke blef understödd af en enda ledamot i denna kammare. Det är dock ett högst vigtigt dokument. Det finnes till och med, såsom herrarne hört och sett, en vigtig reservation mot en punkt i samma betänkande, och jag kan icke annat än till alla delar instämma i denna reservation och i det yttrande, som herr Tamm, sjelf reservant, haft rörande densamma.

När statsregleringen i Kongl. Maj:ts nådiga statsverksproposition vid riksdagens början presenterades i denna kammare, tog jag mig friheten göra en anmärkning mot propositionen att afsätta 1,400,000 kronor till den s. k. arbetareförsäkringen. Det afsattes redan vid förra riksdagen ett dylikt belopp och jag försummade ej heller då att göra anmärkning deremot. Det är högst besynnerligt och föga efterföljansvärdt att afsätta den ena millionen efter den andra till en sak, som ännu icke är bestämd, hurudan den skall blifva. Jag skulle till och med anse det mer än löjligt, och jag skulle hoppas, att hvarken regeringen, som proponerat denna nya afsättning till arbetareförsäkring,

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

eller statsutskottets majoritet haft någon fruktan för den snart sammanträdande s. k. folkriksdagen och möjligtvis denna fruktan dikterat dessa myndigheters beslut, ty det vore mycket att beklaga.

När icke denna vigtiga handling blifvit, såsom jag begärde, för andra gången bordlagd, kan jag icke, såsom min mening var, yttra mig i åtskilliga detaljer rörande densamma, men så mycket vill jag dock säga, att jag till fullo gillar den tanke, som herr Tamm i sitt anförande nyss uttryckte, att det vore skäl att, i stället för att afsätta dessa millioner till en fråga, som man icke vet, huru den skall blifva löst, begagna dem till att betala rikets skuld, åtminstone en del. När skola vi göra det, mine herrar, om icke under nuvarande konjunkturer, då vi hafva stora besparingar; och för nästa år har ju statskontoret förklarat, att det förmodar besparingarna skola uppgå till mellan 13 och 14 millioner. Jag vet icke, hvarför vi bara skola uppäta dessa stora summor för att icke få något qvar af dem. Vore det icke bättre att spara på statsregleringen hvad som rättvisligen sparas kan, för att minska folkets skattebördor, hvilka dessutom sannerligen äro nog tunga för många skattdragande personer i landet, och använda öfverskottet till att afbetala rikets skuld. Detta är en så enkel sak. Det är, tror jag, emellan 30 och 40 millioner, som redan utgifvits af riksgäldskontoret på de s. k. ouppsägbara obligationerna. Riksgäldskontoret kunde med dessa tillgångar utan något vidare väsen uppköpa samma obligationer för så mycket penningar, riksgäldskontoret finge till sin disposition af Riksdagen. På det sättet skulle så småningom utan något vidare väsen vår riksskuld blifva afbetald. Nu har hvarken Riksdag, regering eller statsutskott afsett någon afbetalning på denna ganska betydliga statsskuld; och när det icke kan ske under nuvarande goda finansiella förhållanden, när skall det då ske? Mine herrar, det vet jag icke, när det skall låta sig göra. Hade det icke varit bättre, att regeringens och statsutskottets förslag gått den vägen, hvarigenom vi kommit att nyttigare använda de stora öfverskott, som jag hoppas skola fortfara åtminstone några år, än att plottra bort dem på rent af onödiga saker, beträffande hvilka ännu icke är bestämdt, huru de skola verkställas.

Jag vet nog, att det är för sent att yrka något, men åtminstone i afseende å denna del af betänkandet, der reservanterna yrka afslag på Kongl. Maj:ts förslag om afsättning af 1,400,000 kronor till arbetareförsäkring, hoppas jag, denna kammare måtte bifalla reservationen, ty det vore bedröfligt i annat fall.

Friherre Klingspor: Äfven jag står i förevarande punkt såsom reservant emot utskottets förslag, och jag har gjort det ungefär från samma ståndpunkt, som herr Tamm nyss framhållit. Jag vill dock erkänna, att det kan likaväl åstadkommas en fondbildning genom att betala skulden, som på annat sätt. Jag anser dock motiveringen i reservationen för svag, vill derför icke göra mig solidarisk med densamma, då jag anser det temligen otänkbart att få den att gå igenom. Men det är en annan sak, som jag anser vara af största vigt, den nemligen att Riksdagen uppehåller sin sjelfständighet i afseende å det *belopp,* som skall bestämmas. Då fråga är om att bilda en fond,

om hvilken man icke vet på hvad sätt den kommer att resultera, anser jag det vara betänkligt att afsätta allt för stora belopp. Jag tror, att den tid kan komma, då striderna blifva ganska svåra om användandet af dessa millioner, som samlats i fonder. Derför anser jag det vara bättre, om man för att uppehålla denna fond skall afsätta något, att man vid denna riksdag anslår en annan summa än den, som Riksdagen beviljade förra året, då anslaget utgjorde 1,400,000 kronor. Man kan ju i år taga ett mindre belopp, t. ex. $^1/_2$ million eller 1 million. Under alla förhållanden bör gälla den saken, att vi skola intaga en afvaktande ställning och derför icke öka denna fond så särdeles mycket, utan kanske låta saken hvila.

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

Jag vill för närvarande icke göra något särskildt yrkande. Kommer en votering till stånd, sluter jag mig till herr Tamms yrkande.

Herr statsrådet Groll: I likhet med den förste talaren, som förut i den af honom och några andra ledamöter i statsutskottet afgifna reservationen skriftligen yttrat sig i denna fråga, anser jag, att Riksdagens år 1895 i ämnet aflåtna skrifvelse måste tolkas så, att Riksdagen för sin del anser, att arbetareförsäkringsfrågan fortfarande bör stå på dagordningen. Reservanterna finna, liksom jag också anser, att Riksdagen än ytterligare fastslagit detta derigenom, att Riksdagen år 1895 för anordnande af en invaliditetsförsäkring beviljade det af Kongl. Maj:t begärda beloppet 1,400,000 kronor. Deremot är jag icke ense med reservanterna derutinnan, att denna fråga på grund af dessa förhållanden bör ses endast ur finansiel synpunkt. Men om jag ett ögonblick skulle ställa mig på deras ståndpunkt, skulle jag i alla fall icke kunna komma till det slut, hvartill de kommit. De säga, att detta förslag kan icke ses ur någon annan synpunkt än den rent finansiella, och frågan blifver då den, fortsätta de, huruvida nu någon ytterligare afsättning bör ske till arbetareförsäkringsfonden. Denna fråga anse de böra besvaras nekande, derför att derigenom skulle staten nödgas upplåna penningar för betäckande af andra utgifter, och hänvisa reservanterna särskildt derpå, att det behöfves 1,500,000 kronor för 1897, att användas till låneunderstöd åt enskilda jernvägar. För min del kan jag icke i ringaste mån finna, att sistberörda fråga har något att göra med frågan om afsättning af medel till arbetareförsäkringsfonden. Ty frågan om anskaffande af medel till låneunderstöd åt enskilda jernvägar torde vara af den beskaffenhet, att den icke i ringaste mån berörer riksstaten. Beträffande lånen åt enskilda jernvägar, uppträder staten endast såsom en förmedlare mellan låntagaren och den egentliga långifvaren; men icke är det meningen, att staten skall betala lånen för de enskilda jernvägarne, utan det skola de göra sjelfva. Men om man tänker sig, att det skulle gå på det sätt, som reservanterna synas mena, skulle följden blifva den, att staten pålade skatter för att kunna låna ut dessa skattemedel mot ränta, och det föreställer jag mig är ett finansielt tillvägagångssätt, som ännu ingen finansminister skulle velat tillråda.

Frågan har dock en mycket djupare betydelse och är af en vida allvarligare beskaffenhet, än att den finansiella synpunkten skulle få

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

utgöra uteslutande grund för ett afslag. Då Riksdagen förra året fastslog sin åsigt om att arbetareförsäkring borde införas, iklädde Riksdagen sig dermed en förbindelse till folket, en förbindelse, som också är grundad på den historiska utvecklingen af hela denna fråga. Genom Riksdagens beslut 1884 om en skrifvelse till Konungen med begäran om utredning af arbetareförhållandena, infördes hela denna fråga i vårt sociala lif, och Riksdagen är således den, som en gång i tiden bör inlösa den vexel, som Riksdagen då utstälde. Sedermera har år från år Kongl. Maj:t framlagt förslag till frågans lösning. Dessa förslag hafva dock icke resulterat till något af större betydelse, hvad ålderdoms- och invaliditetsförsäkringen beträffar, förr än vid förra Riksdagen, då Riksdagen, såsom jag förut nämnt, fastslog principen. Nu hafva naturligtvis under den långa tid, som förflutit sedan 1884, de mindre bemedlade klasserna sett sina förhoppningar än väckta, än gäckade, åter förnyade, slutligen fastslagna, men ännu icke realiserade. Hvad intryck, tron I, mine herrar, det skulle göra i landet, om Riksdagen nu i ett slag vägrade afsättning till arbetareförsäkringsfonden. Riksdagen har under denna långa tid år från år anvisat medel för arbetareförsäkringen, till olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande och nu senast till invaliditetsförsäkring. Skulle Riksdagen detta år besluta, att ingen vidare afsättning skulle ske, må man icke förundra sig öfver, om de obemedlade klasserna måste tolka detta såsom ett tillbakagående från Riksdagens sida, hvarigenom den ville bryta hvad den förut utlofvat. Hvad intryck skall sådant göra i landet? Genom Riksdagens egen åtgärd 1884 och nu senast 1895 har, kan man säga, denna fråga kommit att blifva mera akut, än den varit förr och än den måhända egentligen behöft blifva, om den icke i så hög grad vunnit Riksdagens anslutning. Hvar och en vet, att frågan från Kongl. Maj:ts sida lifligt beaktas, och det måste således ligga Kongl. Maj:t varmt om hjertat, att detta anslag, som begärts i år, icke måtte afslås.

På grund af hvad jag nu anfört, hemställer jag om bifall till utskottets förslag.

Herr Billing: Då den föregående talaren har sagt det hufvudsakliga af hvad jag ämnade säga och har sagt det bättre och med större auktoritet än jag kunde hafva gjort, kan jag inskränka mig till att endast yttra mig mycket kort.

På den finansiella sidan af saken behöfver jag icke inlåta mig, och detta redan derför, att en hvar vet och förstår, att den synpunkten icke i denna fråga är den verkligen afgörande. Äfven de, som betona den finansiella synpunkten i detta ärende, lägga säkerligen icke någon större vigt, kanske egentligen alldeles ingen vigt derpå, om man i stället för att upplåna 1,500,000 kronor för jernvägsbyggandet dertill använde de här omtalade medlen. Nej, det är alldeles tydligt, att sympatier eller antipatier för det nu föredragna förslaget hafva sin grund i den enes eller andres ställning till arbetareförsäkringsfrågan, till den enes eller andres förhoppningar eller misstro rörande denna sak. Då nu jag för min del alltid haft och ännu har ett

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

mycket varmt intresse för denna fråga, och då jag icke har någon anledning att i år hafva sämre förhoppning om en lycklig lösning af densamma, än jag hade i fjor, är det naturligt, att jag icke det ringaste tvekar, utan i stället med mycken bestämdhet vill förorda hvad utskottet här föreslagit.

Hvar och en af herrarne förstår mycket väl, hvilken betydelse för arbetareförsäkringssaken ett bifall eller ett afslag på denna punkt har. Föregående Riksdag strök under den uppfattningen, att man borde med förhoppning gå fram för att söka lösa den s. k. arbetarfrågan. Om nu Riksdagen i år skulle afslå Kongl. Maj:ts proposition, så vore det ett försök att utplåna den understrykning, som i fjor gjordes af Riksdagen, då deremot, om Riksdagen i år liksom i fjor beviljar 1,400,000 kronor, detta innebär, att man vill stryka ännu ett streck under den Riksdagens uppfattning, att man bör hoppas att kunna komma till en arbetareförsäkring af ett eller annat slag. Detta är ju uppenbarligen betydelsen af den här föreliggande punkten. Och om detta är betydelsen för ögonblicket, så se herrarne också lätt hvad den framtida betydelsen är, om man genom beslut i dag visar, att man tänker fortgå på den här inslagna banan och, när dertill medel förefinnas, öka arbetareförsäkringsfonden. Från abstrakt finansiel synpunkt kan sägas, såsom den förste talaren sade, att om en dag saken så föreligger, att man behöfver så och så många millioner för arbetareförsäkring och staten då icke har några skulder, så är staten lika stark eller starkare till att kunna åstadkomma den erforderliga summan. Ja, så kan man resonnera från abstrakt finansiel synpunkt, men realt sedt är det mycket stor skilnad — om vi nu tänka oss framåt ett 10- à 20-tal år — emellan att hafva samlat en fond på 30 millioner eller hvad det nu kan vara och att staten i stället har så mycket mindre skulder. Detta är af väsentlig betydelse för arbetareförsäkringssaken. För min del kan jag icke ett ögonblick tveka om det rigtiga uti, att man för det stora syftets realiserande bildar en fond allt efter lägenhet. Och jag kan icke göra mig blind för det faktum, att det har dock en gång blifvit gifvet ett löfte, att af öfverskottet på tullmedlen något skulle göras i den rigtning, som angifves med ordet arbetareförsäkring; framtiden må nu modifiera innebörden af dessa ord. Ett sådant löfte har blifvit gifvet, och så vidt jag förstår, har Riksdagen icke vid urtima riksdagen, men vid 1895 års riksdag kontrasignerat detta löfte för sin del.

På grund af hvad jag nu anfört, anhåller jag att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Dickson: Vid behandlingen af en sådan fråga som den om arbetareförsäkringen synes mig, att Riksdagen bör förfara med varsamhet, men också med konseqvens. Riksdagen, som 1884 begärde ett förslag i denna rigtning, kunde 1895 icke bifalla det då framlagda förslaget, men begärde ett nytt och anvisade 1,400,000 kronor för en fond. För innevarande år är ett liknande belopp ifrågasatt för fonden. Om detta belopp icke anvisas, fruktar jag i likhet med den föregående talaren, att det på sina håll skall kunna uppfattas såsom

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

en antydan, att kammaren frångått sin förut fattade mening, kanske rent af misstydas såsom om kammaren dermed icke haft något allvar. Beloppet kan åstadkommas. Det är ringa emot hvad som behöfves, när det kommer till användning, och förr eller senare måste något göras. Att nu i stället använda detta belopp till understöd åt enskilda jernvägar i stället för att låna den summa, som dertill skulle erfordras, synes dock icke lämpligt. Ty låneunderstöd åt enskilda jernvägar torde väl lämpligen kunna bestridas med upplånta medel. Om detta belopp nu icke anvisas till fonden, blifver konseqvensen den, att den allmänna bevillningen, som ännu icke till beloppet bestämts, torde få nedsättas; ty icke kan det vara meningen att pålägga bevillning och uppbära en sådan skatt som bevillning af allmänheten för att låna ut medlen till enskilda jernvägar. Det är visserligen sant, att om penningarna användas till att betala statsskulden, är förhållandet godt, men för arbetareförsäkringen är det icke lika bra som att hafva en fond, när den skall användas. Den ekonomiska ställningen torde icke alltid vara sådan, att af löpande inkomster kunna anvisas alla på en gång erforderliga medel till denna fond, Och att upplåna medel till arbetareförsäkringen kan icke vara meningen huru god statens kredit än må vara.

Jag beder att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Reuterswärd: I princip är jag i denna fråga af samma mening som den förste talaren, och jag skulle i så måtto hafva instämt i reservanternas åsigt, om icke statsregleringen för i år hade visat, att den med lätthet kunnat uppgöras utan tilläggsbevillning. Det enda, jag skulle hafva att anmärka är, att man nu liksom statsutskottet ville fixera summan till 1,400,000 kronor eller alldeles lika med förlidet år, liksom ville man fastslå, att detta belopp skall utgå under alla förhållanden, äfven om man för detta ändamål måste anlita tilläggsbevillning, eller om svårighet att reglera statens behof skulle visa sig. Men jag skall för denna riksdag ingenting hafva mot att bifalla utskottets förslag, emedan, som sagdt, tillgångarne gifva dertill anledning. Dock anser jag, att ett uttalande här kan vara på sin plats, nemligen att man icke bör taga för gifvet, att under alla förhållanden vi skola skatta för att bilda fonder, om hvilkas användning vi ännu icke äro ense. Emellertid yrkar jag nu bifall till statsutskottets förslag.

Herr Treffenberg: Jag kan förstå dem, som motsätta sig anslaget till arbetareförsäkringen, derför att de anse problemet olösligt. Svårare har jag att förstå dem, som motsätta sig anslaget derför, att man måste åtaga sig en särskild beskattning derför, och vi minnas, att under förra riksdagen det var åtskilliga medlemmar i denna kammare, som motsatte sig det då ifrågasatta anslaget just på den grund. Men svårast af allt har jag att förstå den ståndpunkt, från hvilken reservanterna utgått, då de erkänna, att frågan om att en arbetareförsäkring skall komma till stånd är en gång för alla afgjord, men motsätta sig anslaget derför, att man ännu ej har fullt klart för sig, huru denna angelägenhet skall ordnas. Jag vill då be herrar

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

reservanter särskildt erinra sig det, att det är icke något fantom, vi här fullfölja. Arbetareförsäkringen är, såsom vi alla veta, redan genomförd i ett stort land, Tyskland, och om jag ej misstager mig — jag vill åtminstone minnas, att jag sett det i tidningarna — är man äfven i ett annat stort land, nemligen Frankrike, ifrigt sysselsatt med att söka få samma institution införd. Endast *ett* argument skulle kunnat afskräcka mig från att rösta för detta anslag, om nemligen reservanterna erinrat mig derom, att vi skulle hafva sluppit ifrån riksbyggnaderna på Helgeandsholmen, i fall vi icke bildat en fond för ändamålet. Men skilnaden är den, att der var det ett ondt, som man kunnat förekomma, här är det ett godt, som man vill befrämja. För öfrigt ber jag få erinra derom, att vi under riksdagens lopp beviljat anslag, som jag tror uppgå till omkring 11 millioner för att stärka det yttre försvaret. Är det då för mycket begärdt, om man för att stärka det inre försvaret — utan att »frukta för folkriksdagen», förstås! — beviljar ett belopp, som icke uppgår ens till $^1/_7$ eller $^1/_8$ af den summa, vi förut beviljat för det ändamål, som jag nyss nämnde?

Jag har redan talat så mycket inemot slutet af riksdagen och har ännu så mycket att justera och skulle få ytterligare, om jag nu hölle på längre. Derför skall jag nu sluta, men dessförinnan vill jag uttala mitt innerliga tack till regeringen för att den framlagt detta förslag om ytterligare anslag till arbetareförsäkringen, och jag hoppas, att regeringen icke skall af någonting låta afskräcka sig från att äfven nästa riksdag framkomma med enahanda förslag, under förutsättning, att, likasom nu, statsverkets tillgångar sådant medgifva. Jag yrkar bifall till statsutskottets hemställan.

Herr Stråle: Herr statsrådet och chefen för civildepartementet har redan anfört, att frågan om invaliditetsförsäkringen är en öppen fråga, och jag hyser den öfvertygelsen, att denna fråga en gång kommer att lösas — jag hoppas, att det sker på ett ändamålsenligt sätt. Skulle landets finanser befinna sig i den ställning, att man ej kunde afsätta detta belopp till en blifvande invaliditetsförsäkring utan att en extra bevillning behöfver åtagas, då kunde med skäl invändas, att frågan för denna gång finge uppskjutas. Men då landets finanser befinna sig i den lyckliga ställning, att, såsom kammaren redan beslutit genom bifall till punkten 1:o), öfver 8,000,000 kronor af öfverskottet på statsinkomsterna kunnat anvisas till statsregleringen för år 1897, torde enligt min åsigt nu saknas skäl för att icke bifalla statsutskottets förslag, till hvilket jag för min del yrkar bifall.

Herr Forssell: Den ärade talaren på kopparbergslänsbänken har med sina ord väckt den föreställningen, att våra anslagsbevillningar till stärkande af landets försvar vid denna riksdag skulle behöfva på något sätt kompenseras genom anslags beviljande till arbetareförsäkringen. Den, som lemnat sin röst till de frikostiga anslagen för försvarets förstärkande i den säkra öfvertygelsen, att vi dermed stärkte och befäste frihet, säkerhet och välgång för arbetareklassen lika mycket som för någon annan klass i vårt samhälle, kanske mer än för någon annan, han känner sig dock icke behöfva likasom begära om

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

ursäkt för denna omröstning genom att gifva bifall till ett anslag, som väl bär namnet af arbetarevänlighet, men icke för gagnet. Jag kan åtminstone icke med min röst bidraga till att fortsätta grundläggandet af en fond, om hvilken icke jag och säkerligen icke heller någon annan inom kammaren vet, huru och under hvilka vilkor den skall användas, men hvars sjelfva namn verkar suggestivt, verkar så, att den väcker obegränsade och fantastiska förhoppningar, att den grundlägger obegränsade och oberäkneliga förbindelser, hvilka förhoppningar och förbindelser säkerligen aldrig skola kunna uppfyllas.

Huru denna fond redan verkat, se vi deraf, att sedan det första steget en gång tagits, har man — utan något förslag om dess användning, utan något förslag om ny lagstiftning, utan att för Riksdagen redogöra för på hvilken väg den skall vandra — nu å nyo anmodat oss att taga det andra steget; och sedan detta andra steg en gång tagits, då lär det vara alldeles klart, att ännu starkare skola fordringarna blifva, att det tredje steget må tagas och sedan allt vidare framåt! Derefter skall det naturligtvis inträffa, sedan det väl blifvit vår ordinarie förpligtelse att afsätta minst 1,400,000 kronor årligen till arbetareförsäkringsfonden — det skall, säger jag, komma en dag, då vi såsom lagstiftare skola befinna oss mera bundna än frigjorda genom tillvaron af denna fond, då Riksdagen skall känna sig nödgad att fatta sitt beslut under intrycket deraf, att en sådan fond dock måste på något sätt, lika godt hvilket, vårda använd. Huru det har gått till i denna fråga, huru många Riksdagens ledamöter låtit förleda sig till en skrifvelse, som de ansett oskyldig, men som sedan förklarats vara bindande för Riksdagen, huru man sedan låtit förleda sig till kompromissbeslut vid besvarandet af kongl propositioner, hvilka sedan förklarats vara bindande; huru de tvekande slutligen låtit förleda sig till en fondafsättning, som sedan förklarats bindande för Riksdagen, — det har nu från statsrådsbänken tydligen för kammaren framstälts. På mig har denna framställning dock gjort det intryck, att det nu med snaraste kan vara tid att göra slut på ett sådant tillstånd. Huru man än må försöka att med smekande, lockande, hotande ord förmå oss att ytterligare draga till dessa band, för Riksdagen tyckes det mig vara långt bättre att slita sönder dem med ens för att sålunda för oss sjelfva eller våra efterkommande värna vår frihet såsom lagstiftare i denna fråga. Det är derför jag yrkar afslag på denna punkt och bifall till reservanternas förslag.

Deremot är jag oense med reservanterna i det beslut, som skall fattas i stället. Jag kan för min del icke gilla, att man använder öfverskottsmedlen för att låna ut till enskilda jernvägar. Men användningen torde vara ganska lätt och enkel. Det behöfs blott, att man lägger öfverskottsmedlen till statsverkets grundfond. Den behöfver ökas. Det är ingen olägenhet, endast en fördel att hafva den ökad. Tider kunna komma, och det ganska snart, då hela vår statsförvaltning kan vara i det högsta behof af en god och stark grundfond, en sådan, som befriar oss från nödvändigheten af att göra tillfälliga lån. Genom afsättning till statsverkets grundfond stärkes vår finansiella ställning lika mycket som genom en afsättning till arbetare-

försäkringsfonden; och derigenom undvikes också att på finansiel väg föregripa lagstiftningsbeslut för en framtid.

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

Herr Berg, Gustaf Axel: Mig synes, som om de »förledande lockelserna» i denna fråga ej komma från regeringen genom det följdrigtiga förslag, som densamma här framlagt, utan att de komma just från den ärade talaren på gefleborgsbänken, som vill förmå kammaren att afvika från den rigtiga väg, hvarpå Riksdagen inslagit. Den ärade talaren har sagt, att vi ej skola bevilja anslag till en fond, hvars användning vi ännu icke känna. Men detta resonnement håller, enligt min åsigt, icke streck, ty jag vågar påstå, att vi känna det ändamål, för hvilket dessa medel skola användas. Det känna vi genom det uttalande, som förekommer i 1895 års Riksdags skrifvelse, jemfördt med den till samma Riksdag aflåtna kongl. proposition, der vi lära oss veta, att medlen afse beredande af pensioner vid varaktig oförmåga till arbete. Sedermera må användningen ske på ett eller annat sätt. Det blir framtidens sak att utreda den frågan i dess detaljer. Men sjelfva hufvudfrågan är för oss klar, att till det ändamålet skola medlen användas, och på hvad sätt ordnandet än sker, behöfves det penningar, mycket penningar, som bäst samlas småningom. — Utan att sätta den ena frågan i något som helst sammanhang med den andra — detta vill jag specielt uttala — ber jag att få påpeka, hurusom man i denna kammare vid upprepade tillfällen, då det varit fråga om förslag, som efter kammarens åsigt endast skulle bereda arbetarne chimeriska fördelar, alltid sagt, att »det kunna vi icke vara med om, ty vi tro icke, att arbetarne deraf skulle hafva någon verklig fördel; men när det gäller att bereda dem ökade arbetstillfällen eller större upplysning eller att befrämja förbättrade lefnadsvilkor, *då* skola vi ej svika». Detta är enligt min åsigt ett sådant tillfälle, då dessa uttalanden böra infrias.

Nu vill jag härmed icke hafva sagt, att jag för min del genom att rösta för detta förslag vill förpligta mig till att vid de omröstningar, uti hvilka jag möjligen framdeles kommer att i likartade frågor deltaga, hvarje år rösta för samma belopp som detta. Visst icke! Men nu äro statskassans tillgångar så beskaffade, att nu kan man enligt min åsigt utan den ringaste tvekan lemna det afsedda beloppet, och genom att lemna det fortgår man endast på den väg, som man förut beträdt, och infriar såmedelst löftet att söka lösa den vigtiga frågan. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Sandberg: Då Riksdagens majoritet i år anvisat långt större anslag till militära ändamål, än någonsin förut under fredstid beviljats, synes det mig förunderligt, att någon kan missunna arbetarne att få detta lilla anslag, en liten del af det öfverskott, som finnes på riksstaten. Särskildt förvånar det mig, att reservanterna, som varit så kraftiga befrämjare, så långt jag minnes tillbaka, af alla stora anslag och som aldrig förut skyggat undan för skuldsättning, nu så hastigt blifvit besjälade af en förunderlig sparsamhetsifver. De vilja undandraga arbetareförsäkringsfonden dessa 1,400,000 kronor för att afbetala detta belopp på riksskulden. Ja, det vore lyckligt, om denna

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

sparsamhetslust komme att hos dem fortvara äfven för framtiden. För min del anser jag det hårdt, obilligt och orättvist att vägra detta anslag, som regeringen föreslagit, och derest min mening kunde blifva gällande, så skulle jag önska, att summan vore flera millioner större. Att icke ännu någon plan blifvit antagen för en sådan invaliditetsförsäkring, hindrar ej, att det är godt, att millioner samlas i en fond, som finnes att tillgå, då man en gång kan blifva ense om, huru en dylik försäkring skall ordnas.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Fränckel: Jag har blifvit uppkallad af den ärade talaren på gefleborgsbänken, som här stälde sig på den ståndpunkten, att Riksdagen låtit »förleda» sig till ett beslut, för hvilket den nu icke vill stå. Jag ber att få i minnet återkalla, att denne ärade representant redan vid frågan om inrättande af en arbetareförsäkring talade *emot* densamma. Att han då, i full konseqvens dermed, redan vid afsättande af första beloppet försökte att hos denna kammare göra sitt inflytande gällande för att hindra en sådan afsättning, var ej oväntadt, och ännu mera gifvet är ju, att han fortfarande försöker göra detta inflytande gällande, då fråga nu är att för andra gången, så att säga, stadfästa det beslut, hvilket jag föreställer mig majoriteten i denna kammare ej låtit förleda sig till, utan fattat i fullaste öfvertygelse om sakens vigt och betydelse. Den ärade talaren har vidare påvisat en väg, hvarigenom det skulle vara möjligt att på ett annat sätt, om jag så får säga, placera det öfverskott, man nu vunnit i statsregleringen, då han icke vill använda det för nu ifrågavarande ändamål, utan i dess ställe låta det gå till förstärkande af statens kassaförlagsfond. I det afseendet föreligger emellertid här en siffra, som bör vara för kammaren ganska glädjande, nemligen den, som återfinnes i betänkandet och som utvisar, att denna fond redan nu uppgår till 14,122,000 kronor och för nästa år således skulle belöpa sig till nära 15,000,000. Man kan ju tvista om, huruvida den siffran är stor eller liten, ett faktum är dock, att det är denna summa, man på grund af ett yttrande från statsrådsbänken förut ansett vara för kassaförlagsfonden tillräcklig. Man kan derför icke antaga, att den ärade representantens mening var att här fylla ett gifvet behof, utan att hans mening blott varit att på något annat sätt använda medel, dem han för sin del icke önskade lemna till det ändamål, som jag hoppas denna kammare skall erkänna vara *ett särdeles godt ändamål.*

Jag yrkar fortfarande bifall till utskottets hemställan.

Grefve Hamilton: Äfven jag har blifvit uppkallad af yttrandet från gefleborgsbänken, och jag erkänner mig vara bland dem, hvilka förlidet år röstade för en skrifvelse till Kongl. Maj:t i föreliggande fråga, men jag var sannerligen icke förledd dertill vare sig af något uttalande från regeringsbänken eller från annat håll, och är jag fullt beredd att i dag afgifva samma votum, enär jag hyser den lifligaste förhoppning, att arbetareförsäkringsfrågans lösning inom kort skall blifva verklighet och att dymedelst en del af de indirekta skatter,

hvilka nu utgå ur de fattiges fickor, måtte återbördas dem genom att nöden lindras i de ålderstignas hem.

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

Jag kommer således att afgifva min röst för utskottets förslag, och har jag velat få detta uttalande antecknadt till protokollet, för den händelse att kammaren komme att fatta sitt beslut i öfverensstämmelse med reservanternas förslag.

Herr Wijk: Då Riksdagen förlidet år beslöt en skrifvelse med begäran, att Kongl. Maj:t skulle taga under förnyad pröfning frågan om pensionering vid varaktig oförmåga till arbete samt på grund deraf för Riksdagen framlägga nytt förslag i ämnet samt Riksdagen till en fond samtidigt afsatte en summa af 1,400,000 kronor, borde man väl kunnat förutsätta, att Riksdagen fastslagit, att den ville göra något till arbetarnes bästa, och för att kunna åstadkomma detta något, fordras penningar. Då nu statskassan är i den lyckliga belägenhet, att man kan afsätta dessa 1,400,000 kronor, änskönt den af Kongl. Maj:t föreslagna tilläggsbevillningen icke behöfver tagas i anspråk, synes mig alla skäl tala för bifall till Kongl. Maj:ts förslag. På samma gång jag uttalar detta, ber jag att få instämma uti hvad några föregående talare yttrat, att, derigenom att vi nu rösta för detta belopp, vi dermed icke velat binda oss för ett annat år.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Blomberg: Då jag tillhörde dem, hvilka förlidet år röstade för en skifvelse till Kongl. Maj:t i den fråga, som här flera gånger berörts, samt för den då beslutade fondafsättningen för arbetareförsäkringen, gjorde jag det derför, att jag hade fullt klart för mig, att den föreliggande frågan är af den stora vigt och betydelse, att den ovilkorligen under närmaste tid kräfver sin lösning och att denna lösning ovilkorligen förutsätter högst betydande ekonomiska uppoffringar från statens sida. Då är det också gifvet, att jag måste vara beredd att rösta för fortgående afsättning för dylikt ändamål, äfven om sättet, hvarpå man vill försöka åstadkomma lösningen af det stora problemet, icke ännu är funnet eller fastställdt. Derför är jag också i dag fullt beredd att skänka min röst för statsutskottets förslag, och jag vill härvid särskildt betona, att det icke är någon som helst motsägelse i ett sådant yttrande, hviket här i dag fälts och som innebar en hänvisning på, hvilka stora anslag, vi förut hafva beviljat för försvarsändamål, såsom ett särskildt motiv för anvisande af det begärda anslaget för arbetareförsäkring. Detta visserligen icke så till förståendes som skulle försvarsanslagen vara gifna till förmån för andra än dem, hvilkas bästa afses med arbetareförsäkringsmedlen, utan derför, att, om man kan gifva stora anslag för några för hela folket högst angelägna ändamål, måste detta också innebära en särskild maning att tänka på, att andra uppgifter och andra ändamål finnas, hvilka också kräfva anslag; och den uppgift, som här är i fråga, är sannerligen också af så allvarlig beskaffenhet, att man måste hafva äfven denna ständigt för ögonen likaväl som den stora uppgiften att tänka på fosterlandets försvar.

Om afsättande af medel till arbetareförsäkringsfonden. (Forts.)

Jag ber att med dessa ord få yrka bifall till statsutskottets hemställan.

Herr af Burén: Då jag icke i denna fråga vill afgifva min röst under en tyst voteringssedel, anhåller jag att få biträda det förslag, som reservanterna hafva framstält.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr vice talmannen, att i afseende å den nu föredragna punkten yrkats, dels att hvad utskottet hemstält skulle bifallas, dels ock att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle antaga det förslag, som innefattades i herr Lundebergs med fleres vid punkten afgifna reservation.

Sedermera gjorde herr vice talmannen propositioner jemlikt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvarat uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad statsutskottet hemstält i punkten 2 af sitt memorial n:o 79, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utskottets hemställan och antages det förslag, som innefattas i herr Lundebergs med fleres vid punkten afgifna reservation.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—59;
Nej—40;

Punkterna 3—11.

Hvad utskottet hemstält bifölls.

Vid föredragning af statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 80 med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut angående väckta motioner om pension åt aflidne registratorn i justitieombudsmansexpeditionen Oriel Otto Afzelii enka, godkändes den föreslagna voteringspropositionen.

Härefter tillkännagaf herr vice talmannen, att, enligt öfverenskommelse med herr talmannen i Andra Kammaren, omröstning jemlikt 65 § riksdagsordningen öfver den nu godkända voteringspropositionen komme att anställas vid kamrarnes sammanträden under morgondagen.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande lagutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 81, i anledning af dels återremiss, dels skiljaktiga beslut i vissa delar af lagutskottets utlåtande n:o 72, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring, lag angående ändrad lydelse af 3, 58 och 69 §§ i stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866, lag om ändrad lydelse af 6 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875 och lag om ändrad lydelse af 58 § i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875, dels ock väckt motion angående ändring i förordningen angående hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 augusti 1881.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2.

Utskottets hemställan i senare delen af punkten bifölls, och punkten i öfrigt lades till handlingarna.

Punkterna 3—5.

Hvad utskottet hemstält bifölls.

Punkten 6.

Lades till handlingarna.

Punkterna 7—8.

Hvad utskottet hemstält bifölls.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 76, till Konungen, i anledning af Riksdagens år 1895 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1894.

Justerades åtta protokollsutdrag för denna dag.

Herr vice talmannen hemstälde, att de anslag, som utfärdats till sammanträdets fortsättande på aftonen, måtte få nedtagas.

Härtill lemnade kammaren sitt bifall.

Kammaren åtskildes kl. 3,50 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1896.